

[Transcript] 5:59 / 50 let s hip hopem. Co získal a co ztratil

Ford Puma a Kuga jsou vozi kategorie SUV, do kterých se dobře nasedá a řidič má přehled odění před sebou.

Ford Puma zaujme svou kompaktností a větší Kuga s variabilním zavazadlovým prostorem je navíc k dispozici s hybridním pohonem.

Rezervujte si dvoudenní testovací jízdu na Ford skladem CZ.

Hudební styl, který vyrostl ze základů americké černošské udby, hip-hop oslavil 50. narozeniny. Za půl století se proměnil v globální fenomén.

U měleckou formu, která ovlivňuje populární kulturu ve spojených státech i po celém světě.

Jak se to hip-hopu povedlo?

Jak se za 50 let existence proměnil?

A čím hudba zrozená v Newjorském Bronxu v 70. letech oslovuje dnešní publikum?

Je pondělí 21. srpna.

Tady je Lenka Kabrhelová a pěk 59. Spravodajský podkást se znám zpráv.

Ana Oravcová, sociološka, která se zabývá kulturou hip-hopu a rapu.

Lektorka University of New York v Praze a moderátorka pořadu Street Cipher na rádiu Spin.

Dobrý den.

Dobrý den.

Pení Oravcová hip-hop a kultura, která tenhle hudební žánr nese, slaví a oslovuje letos v letě 50 let, jakou cestu za tu dobu urazil?

A se to říct nějak stručně?

Obrouskou. Určitě obrouskou, protože v počátcích to bylo považováno jenom za nějaký jako rozmar, který brzo přejde.

No a za 50 let je to vlastně to nejsilnější, co je v pozadí jakékoliv populární kultury po celém světě, na jem v Americe, takže velkou cestu.

Pojďme se vrátit k těm začátkům, jak hip-hop vznikl.

Říkáme 50 let, tak jak a kde se to stalo?

No tak samozřejmě každá kultura má určitý mýtus vzniku.

A právě s tím hip-hopem se váže k tomu 11. srpna 1973,

kde DJ Koolhaq organizoval párty.

V paneláku na 15-20 dvířek v Bronxu.

A tenhle den je dneska oficiálně považován z začátek hip-hopové kultury.

Někdy návodní květ.

Někdy návodní květ.

Co se tam tehdy stalo?

Jsou teda různé verze.

Jedna verze je, že jeho sestra měla narozeniny.

Druhá verze je, že to byla párty,

jakože zpátky do školy,

protože v Americe ten školní rok začala trochu dřív.

Ale tam je problém také v tom,

že kulturu nelze začít v jeden moment.

Ty začátky samozřejmě už byli dřív,

že chcimen sledovali vývoj afro-americké hudbě,

[Transcript] 5:59 / 50 let s hip hopem. Co získal a co ztratil

tak už předtím tam vyly náznaky toho repu, konkrétně.

Ale ten rok 73. byl důležitý.

Protože jednak tahlet věce stala,

byl Afrika Bamba,

který založil Zulu Nation,

později v listopadu.

No ale první party jsou dělali v partích, protože tam šlo to, že tam ládeš v Titově, v Bronxu, byla moc mládána to, aby chodila do puhu, a moc chudána to, aby měla navstup.

Teď, že si dělali party, tak nějak jak uměli a z toho znetlo hyfot.

Když jsme u těch kořenů, tak dá se říct, na jakých je tady hip hop postavé, na jaké hodnoty významy v tom propočátku hip hop nesel?

No, to je strašně zložitá otázka.

Každopádně takový ten hlavní narátiv, který spojen z hip hopem je, že je to kultura, která vznikla z ničeho.

To something out of nothing, protože je potřeba se podívá taky násocioekonomický dění v pozadí ty kultury, protože to jsme v těch osmdesátých letech.

A regén a war and drugs v Bronxu se stavila dálnice, která vzpůsobila hodně hudoby, protože v tom určinném prostoru to znamenalo, že lidi si museli vystěhovat.

A ty, co měli na to, aby se vystěhovali voděli a ty, co na to neměli, tam zůstali.

A ty nejchudší a ty mladý, které tam ty době žili, tak vytvřili hip hop jako i výazřování frustracé, ale jiným způsobem, než třeba v násili.

V tom smyslu se mluví o betlu, například. Tak nebudeme si tady jako být, ale já ti ukážu, jaký já umím kroky v býbojinku, v breakdance jadáme si battle a ten, kdo je lepší vyhráva.

A jestli já umím lepší rejmi nemoty a to frustraci dá do umění spíše, než to násili, takže to je taky jeden z těch narrativů sníkou hip hopu.

A dá se tedy říct, co se z těch prvních hip hopových písní o tehdejší zuprtuře dozvídáme?

Já bych ještě zmínila, že já nevím, že se to všichni vědí, ale je důležitý se pobavit i o ty terminologii, protože hip hop je často používán i jako ekvivalent repu.

Ale hip hop v podstatě je jako by ta kultura, ta zaštitat, ten obal, který má v sobě ty čtyry elementy, což je rap, breakdance, graffiti a Djing.

A v podstatě na začátku ten nejdůležitější čejší byl DJ, protože oni měli všechno znalost ty muziky, ty hudby a dokázali udělat tu párty.

A ti répeři tam byli jenom takový hype menu, který tam prostě jenom něco pokrývali a postupem vývoje jsou vlastně ty répeři dostávají na první místo, protože to je vlastně i ten element, který toho hodně řekne v těch textech.

No ale když se podíváme na první skladby, tak už začátkem osudesátých let ta první nejpopulárnější skladba, Rappers Delight, která dostala rap do mainstreamu, tak to je taková partyskladba.

To hip hop, to hippity hop, tam není nějaké úplně sdělení.

No a dva roky na to znikla skladba The Message od Grandmaster Flash and the Furious Five, což je do dnes považovaná za první politickou skladu.

Takže vlastně taková ta dualita mezi tím party, komerce, having fun a mezi tím politickým sdělením je tam už od začátku tohoto hip hopu a vlastně do dnes.

Na spořáku vám to dost necinka, kam z penězi, aby byly chráněné před inflací.

Font monetika zhodnotí jakoukoliv částku o 6,5% a to firmám i do mátnostem. Více na monetika CZ.

[Transcript] 5:59 / 50 let s hip hopem. Co získal a co ztratil

No a z té fáze, kterou jste popisovala, jste úplně počáteční přestu, kdy se tedy rap a následně hip hop dostává do mainstreamu.

Můžeme poskočit do dneška, kdy je hip hop multi miliardovým biznisem a vlastně vlivnou globální platformou kulturní,

jestli se to tak dá říct, co se dělo mezi tím, jak se v ní v tuhleto kulturní platformu hip hop proměnil.

V tomhle ohledu je strašně důležitý rok 1991, protože v té době vznikla technologie SoundScan, což je takový ten čárový kód na CD-čkách.

Do té doby, když obchod CD-čkama podávala reporty o tom, co se prodává, tak byl lehce podplatitelný.

Takže se nevědělo, do jaký míry je ten rap populární, jako hudební žánre.

A v momentě, když přišel SoundScan a na jednou bylo lepe sledovat, co se prodává a co se poslouchá,

tak v náhravací společnosti zjistili, že teda rap je výnosný.

Takže začali hledat ty umělce, podepisovat smlouvi s těmi umělci

a to je takový hodně důležitý přelomový bod, když se dostává hip hop do té mainstreamový populární kultury.

To je jedna věc a druhá věc je marketing.

Product placement, rapové videoklipy, to je strašně důležité, protože rap dneska není jen hudební žánre,

ale vlivně styl, styl je strašně důležitý a každý druhý rapper má nějaký merch

a ty největší rappery mají všechno od značku alkoholu přes svoje vlastní modní značky, takže ten marketing tam byl strašně důležitý.

A v té fázi, kdy se tedy hip hop a rap nějak propracovával do toho mainstreamového povědomí, čím oslovoval zbytek populace, tak přece jenom to byl nějaký žánre,

který začal v subkulturé popisoval život, minority, marginalizovaných lidí,

hlavně z afroamerického prostředí, který v New Yorku americkém

čím oslovoval i ty další skupiny amerických obyvatel.

No v tom americkém prostředí úplně není subkultura, protože je to prostě afroamerická kultura,

která byla vždycky součástí Ameriky a také, ze které si vždycky tam mainstreamová společnost brala příklad a inspiraci

a ta propriace tam hrála vlastně strašně důležitou roli.

To je jedna věc a druhá věc je, že například ten gangsta rap,

který byl v 90. letech strašně populární,

tak tomu většiní vonovému obyvatelstvu taky ukazoval nějaké stereotypy,

který byl třeba klucy z předměstí, který nikdy nezažili takovýhle gangsta life,

prostě jeho chtěli prožít a spojit v prostřednictví nějaký skladny.

I just in my dating, so won't the real Slim Shady, please stand up, please stand up, please stand up.

Cause I'm Slim Shady, yes, I'm the real Shady, all you want is Slim Shady,

so just in my dating, so won't the real Slim Shady, please stand up, please stand up, please stand up.

Ale v tamto směru je strašně důležitý Eminem,

protože to byly jakoby první bílý repéreplondiák z modrým naučima,

který můj se to většinové obyvatelstva pak dokáže lepe identifikovat než s těma repremaň.

A co to znamená právě z letiská, kulturní a propriace a debaty o tom,

že to je hudba, která je energi a tím zmotněním opravdu černožskou hudbou,

do jaké míry je potřeba brát v nějaké debatě o hip-hopu i tohle v potas. Je to velice důležité, ale zároveň je to lišná situace v Americe a mimo Ameriky.

V Americe je samozřejmě spousta bílých repéru, ale tam je zároveň důležité, aby ti to umělci dokázali nějakým způsobem prokázat ten respekt ty černožské kultuře.

Eminem v tomto smyslu měl vždycky dobrou pozici, protože jednak záním stál Dr. Dre, což je největší podsta, kterou vlastně jaký kliv repér může mít, takže když Dr. Dre řekne, že seš dobrý, to je jedno, je prostě si běloch nebo černo.

A za druhý, když se podíváme třeba na to, jakým způsobem Eminem vyrů stál, tak on patřil k těm hudím bělochům.

Takže vlastně ta hudba je tam ten momenty identifikace s tou hip-hopou kulturo.

To jsou dvě aspekty, který vlastně budávají jako by v uvozovkách právo těla treb.

Když tě mluvila o tak komercializaci a vlastně o tom průlomů do mainstreamového povědomí, dá se mluvit také o tom, co hip-hopyhem téhle cesty stratil, a nebo na sebe třeba nabalil, teď já měžím nějakému přejímání stereotypu, debatuje se o tom, na kolik je přítomná, myzogyn je homofobie v hip-hopu v repu, akcent na materiální úspěch.

Jak moc se tohle potom do toho vzkazu, který hip-hop jako hudební žáner posílal svým příjemcům a posluchačům promítnul?

Je pravda, že ta myzogyn je a násili tyhle věci jsou v hip-hopu, ale pokud budeme bráti hip-hop jako součas nějaký větší kultury, tak to zároveň kloví hip-hopu a je to ovlivně nohodnotama, který se nacházejí v té šíři společnosti, takže očekávat o těch hip-hopů, že se toho minete, kto opravdu nelze a v podstatě ta dualita, komerce vs. politický vzdělání, která srud, movement, tam prostě byl vždycky od začátku a vždy bude.

Je problém akorát v tom, že tu mainstreamovu část je prostě víc vidět, než všichni ty ostatní aktivity, který se dělá i kolem.

A máte vy osobně nějaký hip-hopový příběh, který vám vypráví tu story toho hip-hopu nejlípnému, na kterém by se dalo dobře zobrazit?

No, já vlastně i ve svém pořadu v rádiu Spence zaměřuju na ženy.

Takže já strašně ráda sleduju příběhy žen a to, jakým způsobem i v té historii,

jsou ty ženy strašně neviditelní, když byly strašně důležité.
Třeba ty první dvě sklad by vůbec nevznikli,
rappers The Light and the Message,
kdyby nebylo Sylvia Robinson.
Protože to byla zpěvačka, producentka
a spolu vlastníla label Shocker Hill Records
a ona stála za těma hledvěma skladbama.
A on se vůbec nemluví,
že vlastně to byl nějaký imperativ prostě jedny ženy,
která viděla ten potenciál toho hip-hopu
v těch ulicích a v těch parci.
No a pak mě strašně baví sledovat právě
ty různé generace reperek,
který se za těch 50 let v tom hip-hopu objevují.
Samozřejmě každá zupkulturám a určitou dobu,
která je považovaná za ten zlatý čas, to Cold and Age.
A tak to bylo i v těch 90. letech v tom hip-hopu,
kde bylo i spoustu reperek,
který nebyli nějakým způsobem seksualizování,
jak je tomu dnes
a dokázali vlastně nějakým způsobem fungovat
mezi těma chlapama.
A pak koncem 90. let,
kdy přichází reperek,
jako Foxy Brown a Lil Kim,
který jsou mladý,
ale už jsou podpálcem těch mužů
a tým dyktují prostě jak repovat,
jak se oblikat, co dělá
a dokází k ty jako hodně seksualizace těch žen.
Já doufám, protože nedávno vyhlá sili nominace na MTV Music Video Award
a je tam strašně moc žen
a to je strašně skvělí.
A doufám, že ty ženy dostanou víc do popředí i v tom hip-hopu
a nejen ty čtyry, který jsou vidět,
ale i ty, který jsou nezávislé u mělkině
a dělají si svoje
a tak doufám, že si dostanou na větší platformu.
A když ještě zůstaneme u americké společnosti
dá se vůbec popsat,
jakou roli hip-hop hraje v dnešní americké společnosti
v tom dnešním nastavení.
No největší.
Určitě ovlivňuje všechno od populární kultury s politiku.

Kdybich už zmínila jen Cardi B
a to jakým způsobem,
ona využívá svojí platformu
a dělá třeba rozovory z kandidaty na prezenty
nebo na příklát Killer Mike,
který je hodně politicky aktivní z Atlanty.
Ten taky dělal rozovory z Bernie Sandersem,
když už se budu mluvit do politice
v tom úzkým slova smyslu jako kandidatory.
A co se týče nějakého sociálního náboje
versus právě ta komercionalizace
dá se popsat to,
rácio dneska se ta rafička vychiluje.
Podle mého je to vyrovnaný.
Jenom, že je problém v tom,
že ty grásruc aktivity není vidět,
že věci, které dělají i umělci
jako Jay-Z nebo Vions,
tak se budem mluvit o jejím koncertu,
ale už se nebude mluvit o charitách,
na který přispívá,
nebo do kterých se zapojuje.
A tá síla toho hip-hopu v těchhle místech
je například v tom,
jakým způsobem se hip-hop využívá,
třeba na středních školách,
vysokých školách,
třeba i hip-hop,
který se využívá v terapii
jako lečení, uměním,
vytvařením bytu, psáním textu.
Tenhle potenciál, který má hip-hop
v takových vzdělávacích sfrách
a zpráce z mládeží,
tak tam je určitě velký.
A kdybychom to měli,
zaměřit ještě viloženě na hudební prostředí,
dá se popisat hudební dopad,
hip-hopu, jaké postupy
a vlivy se třeba dnes
odrážejí i v jiných hudebních žánrech.
No tak určitě zležiska technologie
celkově jako scratchy,
DJing, všechny tihle věci

vycházejí z hip-hopu, to je jedna věc.
Druhá věc je také
rap jako
ritmické vypravěctví výrýmech,
se dá dělat do jakého koli v beatu,
ať už je to drum and bass
nebo klidně i punk prostě.
Rap jako takový se dá
použít do všechny hudební žánrů
a ja mám poce,
že dneska už ty žánry se také
jako hodně prolínají,
že někdo je hip-hopový umělec.
Je to kvíškat ulkování, protože si berou
inspiracejí z jiných hudebních žánrů.
Ale co si myslím, že bylo docela
dlouhý a těžký,
je prorazit do ty vážný hudby.
Protože hip-hop je vždycky
s pojemánstvou populární v uvozovkách
dnější hudbou,
ale když už Kendrick Lamar
byl s tím symfonickým orchestrem,
tak myslím, že už i tam se to podařilo.
A když bychom se měli podívat
na globální rozměre hip-hopů,
tak nes je to pravdu
celosvětová platforma,
která se nakonec neomezuje
jenom na Angličtinu.
Máme tu různé jazykové mutace,
když to tak nazvů prosti kulturů
v různých kontextech,
v různých prostředích.
Hraje třeba v Českému,
když to tak nazvů
prosti kulturů,
v různých kontextech,
hraje třeba v Českém prostředí,
když si povídáme tady
v Praze, hip-hop, rap,
stejnou roli, jako v tom americkém prostředí,
nebo vlastně ty významy
se potom posunují v závislosti

na tom, o jaké kulturé mluvíme.
Přesně tak, ty významy
se posunují a vlastně po cílím směř
máme globální hip-hopový subkultury.
Protože to je vždycky
o prolínání těch amerických
vlivů, ale
ta domácí kultura
vždycky z toho vejme to, co potřebuje
a co chce, takže je to takový
lokální projev.
A u nás je tomu tak stejně
třeba u nás je důležité
vzít potazy to, že
stok nám dostalo v té mediovaný formě
přesto MTV, přes ty kazety
a třeba potažmo lidi, který
měli možnost cestovat na západ,
tak to přinesli do České republiky.
To je specifíkem
Čech i Slovenská.
Je, že od začátku
ten rap byl vyjádřem
v Češtině, respektive
v Slovenštině, protože výných
Evropských zemích je třeba
fáze, kdy
répeři nejdří v to skouši
i v ty angličtině,
než si to osovojí
v tomto cestově,
když je to osovojí
když je to osovojí
než si to osovojí
v tom vlastním jazyku.
Takže to je trošku raritka u nás
a že to je od začátku v Češtině,
ale v podstatě
u nás nezužaní nyní potřeba
sledovat u Americkou scénu, protože máme
domáci velkou výživnou,
ale nedá se to oddělit
u Americké, ty vlivitem vždy budou.
Nacházíte tedy nějakou rezonanci

nebo odráží se
ten původní americký náboj
a ta energie, která přichází z úplnějného prostředí
chyníhistorických odkazů právě
i v tom, co se tě je v Česku a na Slovensku
poukazuje třeba tady
hypoprap na problémy
marginalizovaných komunit
a nebo naopak je tu silnější
ten efekt té komercionalizace
ty materiální momenty a tak dá.
Určitě
si myslím, že je ten efekt
komercionalizace výší, ale to neznamená,
že by se to nedělo.
Já myslím, že to právě tím,
že jsme to přijeli jako tu mediovanou formu,
než jsme vlastně našli tu cestu
k tomu, že vlastně ano může to být
i prostřede k tomu, abychom
mohli informovat o našich problémech
zdejších včetně menšin
z hudobou například
nebo s tím ahlem aspektovanou.
A že v podstatě tím,
jak je Česká republiká chápaná
jako etnické homogení,
tak i ten rep
převzali býlý muži střední tříny
a tak to vypadá, že to vlastně
nejsou ty etnické minority,
které tady jsou nejhučí
a které využívají ten rep
jako děláj to, ale nemají ty prostředky
na to, aby měli to nahravat si studio
a pak si to nahráli.
Nebo ani měli počíta, že nahráli si to doma.
A v podstatě vždycky,
když třeba přijede někdo z Ameriky,
tak předpokládá,
že právě tohle je
ta hlavní skupina, která dělá rep
v České republiká, jen říkám, no to úplně tak není.
To jsou prostě fakty

všechny třída bývých mužů,
která tady jako repujeno.
Dá se říct, kam bude hejboho psměřovat
v dalších letech, jako něm budeme mluvit
třeba za dalších 50 let.
Já rozhodně doufám,
že bude víc žen, protože
u nás v Českém prostředí je to úplně
rozný.
Málo ženy je u nás
nebol respektivě,
o kterých se ví. Já jsem přesvědčena,
že jsou prostě hovky v pokojíčku,
které asi píšou rými,
takže to bych byla ráda,
kdyby by byl prostor víc proti ženy.
Já doufám,
že i u nás se dostane víc
hip-hop i na tu akademickou půdu,
protože je to faktuležitá subkultura
a
zahraníčí se v tomto směru
dějí úžasný věci,
tedko i v New York
vlastně pro klinu knihovnout,
popsali celou tekstama JZ
a vzícit v Amerike kurs,
pohezi je tu paká, je celosemestrální,
plnohodnoty kurs,
takže třeba i u nás se bude
učit lryce PSH.
Ana Oravcova,
sociološka, která se zabývá
kulturou hip-hopu a repu,
lektorka University of New York v Praze
a moderátorka pořadu street ciphers
na rádiu SPIN. Děkujeme.
Taky děkuju.
A to je spondilního vydání
podcastu 5,59 vše.
Děkujeme, že nás poslucháte
a že se za námi vracíte,
kdy koli najdete všechny naše
epizody na seznam správách,

[Transcript] 5:59 / 50 let s hip hopem. Co získal a co ztratil

ve všech podkástových aplikacích
i na platformě podcasty.cz
Pokud pro nás máte nějaký tip
nebo nápad, můžete nám psát
na adresu za minuto 6
savináčs.cz
Pod stejným ménem
za minuto 6
nás najdete i na sociálních sítích Instagram
a Twitter.
To byla Lenka Kabrhalova.
Těším se zítra.